

Dosarul nr. 3ra-1151/18

Prima instanță: Judecătoria Botanica mun. Chișinău (jud: Gh. Balan)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: V. Clima, E. Palanciuc, N. Vascan)

DECIZIE

17 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Iulia Sîrcu
Dumitru Visternicean, Tamara Chișca-Doneva
Galina Stratulat, Nicolae Craiu

examinând, fără înștiințarea participanților la proces, recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Parșe-Tutun”,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Parșe-Tutun” împotriva Biroului Vamal Centru și Serviciului Vamal al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Centrul Republican de Pedologie Aplicată și Societatea pe Acțiuni „Tutun-CTC”, cu privire la anularea procesului-verbal de reverificare a declarațiilor vamale și a deciziei de regularizare, încasarea penalității de staționare,

împotriva deciziei din 13 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Parșe-Tutun” și menținută hotărârea din 15 decembrie 2015 a Judecătoriei Botanica mun. Chișinău,

c o n s t a ț ă :

La 13 martie 2014, SRL „Parșe-Tutun” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Biroului Vamal Chișinău (în prezent Biroul Vamal Centru) și Serviciului Vamal, intervenienți accesorii Centrul Republican de Pedologie Aplicată și SA „Tutun-CTC”, cu privire la anularea procesului-verbal de reverificare a declarațiilor vamale și a deciziei de regularizare, încasarea penalității de staționare.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că la 17 iunie 2013 a încheiat în calitate de cumpărător cu Aberdeen International Fze., Dubai, în calitate de vânzător, contractul nr. 1-1T/2013 pentru livrarea tutunului de tipul FCV, calitate TX6, având originea din India, în cantitate de 89 100 kg (5 containere) la prețul de 178 200 dolari SUA, condiții de livrare FOB Chennai India. Conform contractului de transport nr. 1599 încheiat cu SRL „Cargo-Partner” la 02 iulie 2013, marfa a fost transportată la terminalul vamal Orhei (305).

SRL „Parșe-Tutun” a menționat că în baza declarațiilor de import nr. 3005I02762 și 3005I02764 din 26 septembrie 2013, nr. 3005I02819, 3005I02850 și 3005I02852 din 01

octombrie 2013, marfa a fost declarată la codul 24012010 ca tutun total desprins de la tulpină (strips) de tip Virginia, uscate cu fum, calitate TX6, anul recoltei 2012. În urma verificării efectuate de către organul vamal, tutunul importat a fost reclasificat la subpoziția tarifară 240120600 „Tutunuri de tip Oriental urcat la soare”. Decizia respectivă a fost luată în baza Rapoartelor de încercări nr. 223 și 227 ale Centrului Republican de Pedologie Aplicată și Actului de expertiză al SA „Tutun-CTC” din 17 octombrie 2013 și consemnată în procesul-verbal de reverificare a declarațiilor vamale nr. 78-R din 26 decembrie 2013. Astfel, în temeiul procesului-verbal nominalizat, la 26 decembrie 2013 Biroul Vamal Chișinău a emis decizia de regularizare nr. 631, prin care s-au stabilit obligații vamale suplimentare în sumă de 155 912,44 de lei și majorări de întârziere – 3712,78 de lei, în total 159 625,22 de lei.

Reclamanta a susținut că a contestat procesul-verbal de reverificare a declarațiilor vamale nr. 78-R și decizia de regularizare nr. 631 din 26 decembrie 2013 la organul ierarhic superior Serviciul Vamal, care prin scrisoarea nr. 28/4-3244 din 25 februarie 2014 a informat-o despre respingerea contestațiilor, făcând trimitere la scrisorile anterioare nr. 28/11-13417 din 12 noiembrie 2013 și nr. 28/11-14751 din 11 decembrie 2013.

SRL „Parșe-Tutun” consideră că procesul-verbal și decizia Biroului Vamal Chișinău au fost emise cu încălcarea normelor materiale și a procedurii de efectuare a cercetărilor de laborator. La întocmirea Actului de expertiză din 17 octombrie 2013, SA „Tutun-CTC” a folosit metode pentru care nu are nici practică, nici acreditare. La cererea adresată SA „Tutun-CTC” privind efectuarea expertizei gustative a tutunului importat, prin scrisoarea nr. 01/1147 din 16 octombrie 2013 ultima a comunicat că comisia gustativă din cadrul societății nu este acreditată în aplicarea metodei gustative pentru acordarea serviciilor solicitate de către reclamantă, fapt ce creează dubii. Or, la solicitarea Serviciului Vamal, SA „Tutun-CTC” a examinat tutunul importat inclusiv prin aplicarea metodei gustative. Suplimentar, prin scrisoarea nr. 16/1171 din 22 octombrie 2013 adresată Serviciului Vamal, SA „Tutun-CTC” a confirmat că Centrul de testare și control al calității din cadrul societății, nu are practică și nici acreditare în determinarea metodei de uscare a tutunului.

Prin urmare, reclamanta a invocat că SA „Tutun-CTC” a confirmat că nu este competentă să adopte o concluzie finală despre tipul tutunului, precum și organul vamal nu a prezentat documentele de proveniență a mărfii contrar Ordinului Serviciului Vamal al Republicii Moldova nr. 199-0 din 24 mai 2010. Organul vamal a încălcat procedura stabilită de pct. 5.1 din ordinul dat și nu a transmis laboratorului din cadrul SA „Tutun-CTC” și nici Centrului Republican de Pedologie Aplicată documentele de proveniență a mărfii, fapt atestat prin scrisoarea SA „Tutun-CTC” nr. 04/66 din 07 februarie 2014.

De asemenea, SRL „Parșe-Tutun” a declarat că de către laboratoarele de expertiză a fost încălcată procedura de efectuare a cercetării mostrelor și modul de perfectare a rapoartelor de încercări, prevăzut în Ordinul Serviciului Vamal al Republicii Moldova nr. 199-O din 24 mai 2010. Rapoartele de încercare nr. 223 și nr. 227 din 15 octombrie 2013, întocmite de către Centrul Republican de Pedologie Aplicată, nu au oferit concluzii referitor la tipul tutunului, ci doar la componenta chimică. Astfel, în scrisoarea nr. 01-11-55 din 16 octombrie 2013, Centrul Republican de Pedologie Aplicată a informat Serviciul Vamal că aprecierea soiului, tipului și modului de uscare este imposibil de determinat în tutunul-strips, aceasta este definită de caracteristicile fizice ale foilor urcate, care în

comun cu compoziția chimică determină calitatea, iar conținutul sărac de hidrați de carbon obținuți la testările de laborator indică un produs de calitate inferioară.

Reclamanta a afirmat că tutunul despicat de pe tulpină nu este inclus în domeniul de activitate al Centrului Republican de Pedologie Aplicată, întrucât nu există un document normativ pentru acest tip de produs. La determinarea tipului de tutun importat în speță, experții s-au bazat doar pe conținutul hidraților de carbon, exceptând verificări în baza altor criterii. Centrul Republican de Pedologie Aplicată și SA „Tutun-CTC”, în calitate de laboratoare acreditate la cercetarea tipului de tutun utilizează drept bază GOST 8072-77 „Tutun-materie primă fermentată”, condițiile căruia nu pot fi admisibile pentru tutunul Flue Cured Virginia, care este un tutun indian ce conține nivel scăzut al indicilor de nicotină și zahăr, indici ce depind de partea culeasă a frunzei și în mare parte de regiunea în care a crescut tutunul.

SRL „Parșe-Tutun” a indicat că, prin acțiunile ilegale ale organelor vamale i s-a cauzat prejudicii sub forma reținerii pe termen neîntemeiat de lung a mărfii în vamă, achitarea penalităților de staționare transportatorului în mărime de 1200 de euro și crearea neîntemeiată a obligației vamale de plată a drepturilor de import.

Reclamanta a solicitat anularea deciziei de regularizare nr. 631 din 26 decembrie 2013 emisă de Biroul Vamal Chișinău și a procesului-verbal de reverificare a declarațiilor vamale nr. 78-R, întocmit la 26 decembrie 2013 de Biroul Vamal Chișinău, încasarea în mod solidar din contul pârâților a penalității de staționare în sumă de 1200 de euro, pe care este obligată să o achite transportatorului SRL „Cargo-Partner”.

Prin hotărârea din 15 decembrie 2015 a Judecătoriei Botanica mun. Chișinău, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 27 aprilie 2016 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de SRL „Parșe-Tutun” și menținută hotărârea din 15 decembrie 2015 a Judecătoriei Botanica mun. Chișinău.

Prin decizia din 12 octombrie 2016 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul declarat de SRL „Parșe-Tutun”, casată decizia din 27 aprilie 2016 a Curții de Apel Chișinău și restituită cauza spre rejudecare în instanța de apel.

Prin decizia din 13 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de SRL „Parșe-Tutun” și menținută hotărârea din 15 decembrie 2015 a Judecătoriei Botanica mun. Chișinău.

La 18 iunie 2018, SRL „Parșe-Tutun” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 13 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău și hotărârii din 15 decembrie 2015 a Judecătoriei Botanica mun. Chișinău, cu pronunțarea unei hotărâri noi de admitere integrală a acțiunii.

În susținerea recursului, recurenta a invocat că instanța de apel nu a ținut cont de concluziile expuse în actul de expertiză efectuat de către Academia de Cultură, Institutul de Tutun și Produse din Tutun – Markovo, Bulgaria, care prin procesul-verbal de analiză nr. 23/12 din 12 aprilie 2016 a constatat că proba TX6 (India) reprezintă tutun din soiurile ieftine – Virginia, cu un complex gustativ și aromatic slab balansat și format.

Mai mult ca atât, SRL „Parșe-Tutun” a indicat că potrivit răspunsului Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor nr. 01-6/869 din 27 martie 2014, căruia instanțele ierarhic inferioare nu i-au dat nicio apreciere, chiar și în cazul în care ar fi dispusă o expertiză biologică la o instituție națională, nu există o metodologie oficială care ar reglementa apartenența tutunului la tipul de tutun oriental sau Virginia, iar clasificarea

tutunului atunci când acesta este în formă mărunțită (strips) în general nu este posibilă din punct de vedere științific.

Astfel, recurenta consideră că organul vamal nu era în drept să pună la baza emiterii procesului-verbal de reverificare a declarațiilor vamale nr. 78-R și a deciziei de regularizare nr. 631 din 26 decembrie 2013, rapoartele de încercări nr. 223 și 227 ale Centrului Republican de Pedologie Aplicată și actul de expertiză al SA „Tutun-CTC” din 17 octombrie 2013. Concluziile expuse în aceste cercetări de laborator sunt incerte, generale și nu dau răspuns concret referitor la apartenența tutunului la un tip sau altul, expertizele fiind efectuate cu încălcarea procedurii de efectuare a cercetării mostrelor și modului de perfectare a rapoartelor de încercări, prevăzut în Ordinul Serviciului Vamal al Republicii Moldova nr. 199-O din 24 mai 2010.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului atestă faptul că decizia din 13 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău redactată integral, a fost expediată în adresa recurenteii SRL „Parșe-Tutun” la 10 mai 2018 potrivit scrisorii de însoțire nr. 5721 (f.d. 169, volumul II), lipsind date cu privire la recepționarea acesteia.

În circumstanțele relevate, recursul declarat de SRL „Parșe-Tutun” la 18 iunie 2018 se consideră a fi depus în termenul prevăzut de lege.

La 24 iulie 2018, în adresa intimațiilor Biroul Vamal Centru, Serviciul Vamal, Centrul Republican de Pedologie Aplicată și SA „Tutun-CTC” a fost expediată copia recursului declarat de SRL „Parșe-Tutun”, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

La 14 august 2018, Biroul Vamal Centru a depus referință, solicitând respingerea recursului, cu menținerea deciziei din 13 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău și hotărârii din 15 decembrie 2015 a Judecătoriei Botanica mun. Chișinău, pe care le consideră legale și întemeiate. Intimatul a indicat că, reieșind din procedura de reverificare efectuată, din probele administrate la dosar în cadrul controlului ulterior și în special a rapoartelor de încercări, a actului de expertiză și a explicațiilor experților, tutunul cercetat urma a fi clasificat la subpoziția tarifară 240120600 „Tutunuri de tip Oriental urcat la soare”, pentru care în conformitate cu Anexa 1 a Legii cu privire la tariful vamal nr. 1380 din 20 noiembrie 1997, este prevăzută cota de 5 % la taxa vamală, calculată din valoarea în vamă a mărfurilor importate. Respectiv, în rezultatul clasificării tarifare eronate a mărfii importate conform declarațiilor vamale în detaliu supuse verificării, în valoare statistică de 2 598 540, 67 de lei, au fost stabilite obligații vamale suplimentare în sumă totală de 155 912,44 de lei, ce includ drepturi de import, precum și majorări de întârziere în sumă de 3 712,78 de lei.

Alte referințe nu au fost depuse.

Prin încheierea din 26 septembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de SRL „Parșe-Tutun” a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursul declarat și obiecțiile expuse în referință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis,

cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, fiind pronunțată o hotărâre nouă, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Potrivit art. 26 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, actul administrativ contestat poate fi anulat, în tot sau în parte, în cazul în care: este ilegal în fond ca fiind emis contrar prevederilor legii; este ilegal ca fiind emis cu încălcarea competenței; este ilegal ca fiind emis cu încălcarea procedurii stabilite.

Conform art. 141² alin. (1), (2) Cod vamal (în vigoare la acel moment), clasificarea mărfurilor se efectuează de către declarant. Ea constă în stabilirea, pentru mărfurile declarate organelor vamale, a unui cod conform Nomenclatorului mărfurilor. În caz de clasificare incorectă a mărfurilor, organele vamale au dreptul să efectueze de sine stătător clasificarea lor în corespundere cu Nomenclatorul mărfurilor.

Conform art. 181¹ alin.(3) Cod vamal (în vigoare la acel moment), dacă, după reverificarea declarației vamale sau după auditul postvămuire, rezultă că dispozițiile ce reglementează regimul vamal respectiv au fost aplicate pe baza unor informații inexacte sau incomplete, organul vamal ia măsuri pentru regularizarea situației, ținând seama de noile informații obținute.

Din materialele cauzei rezultă că la data de 17 iunie 2013, SRL „Parșe-Tutun” a încheiat cu Aberdeen International Fze., Dubai, contractul de vânzare- cumpărare nr. 1-1T/2013, conform căruia ultima i-a vândut tutun de tipul FCV, calitatea TX6, având originea din India, în cantitate de 89 100 kg la prețul de 178 200 dolari SUA, condiții de livrare FOB Chennai, India, pe care l-a transportat conform contractului-comandă de transport nr. 1599, încheiat la 02 iulie 2013 cu ÎCS „Cargo-Partner” SRL, la terminalul Orhei 305 (f.d. 18-22, volumul I).

Conform declarațiilor de import nr. 3005I02762 și nr. 3005I02764 din 26 septembrie 2013, nr. 3005I02819 din 01 octombrie 2013, nr. 3005I02850 și nr. 3005I02852 din 03 octombrie 2013, marfa a fost declarată la codul 24012010 ca tutun total desprins de la tulpină (strips) de tip Virginia, uscat cu fum, calitatea TX6, anul recoltei 2012 (f.d.23-27, volumul I), pentru care în conformitate cu Anexa 1 a Legii cu privire la tariful vamal nr. 1380 din 20 noiembrie 1997, este prevăzută cota de 0 % la taxa vamală.

Potrivit Rapoartelor de încercări întocmite de Centrul Republican de Pedologie Aplicată nr. 226 și nr. 227 din 15 octombrie 2013, în rezultatul examinării vizuale a probelor de tutun prelevate de către colaboratorii Serviciului vamal s-a constatat că la fabricarea acestor produse s-au utilizat foi de tutun subțiri, coapte și răscoapte de diferite culori, cu un miros specific. Aprecierea soiului, tipului, modului de uscare este imposibil de determinat în tutunul-strips, aceasta este definită de caracteristicile fizice ale foilor uscate (forma, mărimea lor, masa și suprafața, grosimea și structura foilor, consistența, nervațiunea), care în comun cu compoziția chimică determină calitatea. Conținutul sărac de hidrați de carbon obținut la testările de laborator indică un produs de calitate inferioară și cele menționate denotă că, conținutul hidraților de carbon nu este caracteristic tipului de tutun Virginia (f.d. 58-62, volumul I).

La 17 octombrie 2013, Centrul Testare și Controlul Calității al SA „Tutun-CTC” a întocmit, la cererea Serviciului Vamal, actul de expertiză a mostrelor de tutun, potrivit

căruia, în rezultatul încercărilor chimice, s-a depistat că mostrele prezentate nu se aseamănă cu tutunul de soi botanic Virginia, pentru care este caracteristic conținutul hidraților de carbon mai mult de 10 %. Concluzia comisiei de degustare este că tutunurile se consideră ca fiind de tip scheletic, de calitate mijlocie, de tip Oriental (f.d. 49-50, volumul I).

În consecință, Biroul Vamal Chișinău a întocmit la 26 decembrie 2013 procesul-verbal de reverificare a declarațiilor vamale nr. 78-R, conform căruia tutunul cercetat urma a fi clasificat la subpoziția tarifară 240120600 „Tutunuri de tip Oriental uscat la soare”, pentru care în conformitate cu Anexa 1 a Legii cu privire la tariful vamal nr. 1380 din 20 noiembrie 1997, este prevăzută cota de 5 % la taxa vamală, calculată din valoarea în vamă a mărfurilor importate (f.d. 29-31, volumul I).

În temeiul procesului-verbal de reverificare a declarațiilor vamale nr. 78-R, la 26 decembrie 2013 a fost emisă de către Biroul Vamal Chișinău decizia de regularizare nr. 631, prin care SRL „Parșe-Tutun” i-au fost stabilite obligații vamale suplimentare în sumă de 155 912,44 de lei și majorări de întârziere – 3712,78 de lei, în total 159 625,22 de lei (f.d. 32, volumul I).

La data de 13 martie 2014, SRL „Parșe-Tutun” a contestat în instanța de judecată decizia de regularizare nr. 631 din 26 decembrie 2013 emisă de Biroul Vamal Chișinău, solicitând, concomitent, anularea și a procesului-verbal de reverificare a declarațiilor vamale nr. 78-R din 26 decembrie 2013 întocmit de Biroul Vamal Chișinău, cu încasarea în mod solidar din contul pîrîților a penalității de staționare în sumă de 1200 euro.

Instanțele de judecată, ajungând la concluzia de a respinge integral acțiunea, au constatat că, deși rapoartele de expertiză întocmite de către Centrul Republican de Pedologie Aplicată și SA „Tutun-CTC” nu indică tipul tutunului importat de către SRL „Parșe-Tutun”, totuși experții au menționat că tutunul supus expertizei nu este caracteristic pentru tipul de tutun Virginia, motiv din care Biroul Vamal Chișinău just a clasificat tutunul importat de către recurenta-reclamantă la subpoziția tarifară 240120600 „Tutunuri de tip Oriental uscat la soare” și a calculat obligații vamale suplimentare.

Analizând circumstanțele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră eronată concluzia instanțelor ierarhic inferioare de respingere integrală a acțiunii, decizia din 13 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 15 decembrie 2015 a Judecătoriei Botanica mun. Chișinău urmând a fi casate integral, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere parțială a acțiunii, din următoarele considerente.

Clasificarea mărfurilor conform Nomenclatorului mărfurilor al Republicii Moldova se efectuează după Regulile principale de interpretare a Nomenclatorului mărfurilor al Republicii Moldova, aprobate prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1525 din 29 decembrie 2007 (în vigoare la acel moment).

Conform pct. 3 al Hotărârii Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea Nomenclatorului mărfurilor al Republicii Moldova nr. 1525 din 29. Decembrie 2007, în cazul apariției unor divergențe la clasificarea și codificarea mărfurilor, se utilizează Notele explicative ale Convenției internaționale privind sistemul armonizat de codificare și descriere a mărfurilor din 14 iunie 1983, aprobat de Organizația Mondială a Vămirilor, la care Republica Moldova este parte.

În cazul apariției unor divergențe între declarant și organul vamal cu privire la clasificarea mărfurilor, pentru elucidarea unor aspecte științifice etc., care cer cunoștințe

speciale, legislația în vigoare permite antrenarea specialistului în domeniu pentru a se pronunța asupra problemei apărute sau solicitarea efectuării unei expertize sau aplicarea notelor explicative ale Organizației Mondiale a Vămirilor.

Astfel, în unele cazuri informația din documentele de însoțire a mărfurilor nu este suficientă pentru clasificarea mărfurilor și necesită informații suplimentare despre modul de producere și materia primă utilizată, funcțiile tehnice pe care le exercită, modul de prezentare la momentul vămuirii etc. sau efectuarea unor expertize de laborator pentru stabilirea caracteristicilor lipsă.

Pentru rezolvarea problemelor enumerate, întru asigurarea corectitudinii clasificării mărfurilor, de către autoritățile vamale ale țărilor lumii sunt instituite laboratoare vamale. Ele îndeplinesc funcțiile de examinare și expertiză a mărfurilor în scopuri vamale. În Republica Moldova dreptul de creare a unui laborator de către Serviciul Vamal este stabilit în art. 10 a Codului Vamal.

Pentru unele categorii de mărfuri, Serviciul Vamal este în drept să apeleze la ajutorul altor laboratoare acreditate în Republica Moldova, iar în unele cazuri, dacă laboratoarele din Moldova nu efectuează astfel de încercări și la laboratoarele acreditate de peste hotare.

Tot aici, este de menționat că la examinarea acestei categorii de cauze instanța de judecată nu este în drept desinestătător să efectueze clasificarea mărfurilor conform Nomenclatorului mărfurilor, ci trebuie doar să se pronunțe asupra corectitudinii stabilirii poziției tarifare în baza prevederilor legale în vigoare (Hotărârea Guvernului nr. 1525 din 29 decembrie 2007, Convenția internațională privind sistemul armonizat de codificare și descriere a mărfurilor, încheiată la Bruxelles la 14 iunie 1983), să constate și să elucideze toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei și care au stat la baza emiterii hotărârii judecătorești.

La acest capitol, instanța de recurs remarcă că Biroul Vamal Centru și Serviciul Vamal au prezentat ca acte ce au stat la baza întocmirii procesului-verbal de reverificare a declarațiilor vamale nr. 78-R din 26 decembrie 2013 și adoptarea deciziei de regularizare nr. 631 din 26 decembrie 2013, rapoartele de încercare ale Centrului Republican de Pedologie Aplicată nr. 226 și nr. 227 din 15 octombrie 2013 și actul de expertiză a mostrelor de tutun din 17 octombrie 2013, efectuat de către Centrul Testare și Controlul Calității al SA „Tutun -CTC”.

La rândul său, nefiind de acord cu concluziile experților, SRL „Parșe-Tutun” a depus în cadrul examinării cauzei în prima instanță o cerere de numire a unei expertize biologice a obiectelor vegetale la Centrul Național de Expertize Judiciare, cu includerea în comisia de expertiză a specialiștilor calificați din cadrul Institutului de tutun de pe lângă Academia de Agricultură din Bulgaria.

Prin scrisoarea nr. 5056 din 06 noiembrie 2015, Centrul Național de Expertize Judiciare a comunicat că la moment, în cadrul centrului genul de expertiză biologică a obiectelor vegetale nu se efectuează, din motiv că nu sunt experți cu drept de semnătură în acest domeniu și nu deține informația cine efectuează asemenea expertize (f.d. 228, volumul I).

Astfel, în cadrul examinării cauzei în instanța de apel, SRL „Parșe-Tutun” a prezentat procesul-verbal de analiză nr. 23/12 din 12 aprilie 2016, întocmit de Academia de Cultură, Institutul de Tutun și Produse din Tutun – Markovo, Bulgaria, potrivit căruia

proba TX6 (India) reprezintă tutun din soiurile ieftine – Virginia, cu un complex gustativ și aromatic slab balansat și format (f.d. 32-34 verso, volumul II).

Deci, în urma efectuării expertizei de către un laborator internațional, acreditat în efectuarea expertizei biologice a produselor din tutun, s-a constatat că mostrele din încărcătura care a fost supusă devamării se atribuie tutunului din soiurile ieftine – Virginia, așa cum a fost indicat de către SRL „Parșe-Tutun” în declarațiile de import nr. 3005I02762 și nr. 3005I02764 din 26 septembrie 2013, nr. 3005I02819 din 01 octombrie 2013, nr. 3005I02850 și nr. 3005I02852 din 03 octombrie 2013, pentru care în conformitate cu Anexa 1 a Legii cu privire la tariful vamal nr. 1380 din 20 noiembrie 1997, este prevăzută cota de 0 % la taxa vamală.

În circumstanțele expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că urmează a fi reținută ca probă concludentă și pertinentă procesul-verbal de analiză nr. 23/12 din 12 aprilie 2016, întocmit de Academia de Cultură, Institutul de Tutun și Produse din Tutun – Markovo, Bulgaria, prezentat de către recurenta-reclamantă SRL „Parșe-Tutun”, or, în cazul apariției unor divergențe între declarant și organul vamal cu privire la clasificarea mărfurilor, se solicită efectuarea unei expertize în laboratoarele organismelor internaționale, la caz, specializate în certificarea produselor de tutun, inclusiv a materiei prime, cu aplicarea notelor explicative ale Organizației Mondiale a Vămirilor.

În acest sens, nu poate fi reținut argumentul invocat de către instanța de apel, precum că procesul-verbal de analiză nr. 23/12 din 12 aprilie 2016 nu poate fi luat în considerare din motiv că nu s-a stabilit cu certitudine că mostrele de tutun expediate de către SRL „Parșe-Tutun” în adresa acestui institut au fost anume din lotul de tutun importat în baza declarațiilor vamale din 26 septembrie 2013, 01 octombrie 2013 și 3 octombrie 2013, în condițiile în care nu poate fi stabilit cert nici faptul că mostrele de tutun, care au stat la baza concluziilor din rapoartele de expertiză, întocmite de Centrul Republican de Pedologie Aplicată și Centrul Testare și Controlul Calității al SA „Tutun - CTC”, au fost prelevate de către Biroul Vamal Chișinău anume din tutunul, importat în baza declarațiilor vamale nominalizate.

Mai mult ca atât, la întocmirea Rapoartelor de încercare a Centrului Republican de Pedologie Aplicată nr. 226 și nr. 227 din 15 octombrie 2013 și Actului de expertiză a mostrelor de tutun din 17 octombrie 2013, efectuat de către Centrul Testare și Controlul Calității al SA „Tutun - CTC”, nu a fost respectată procedura de efectuare a cercetărilor prevăzută în Ordinul Serviciului Vamal nr. 199-O din 24 mai 2010 „Cu privire la aprobarea Instrucțiunii privind prelevarea probelor și efectuarea cercetărilor (expertizei) mărfurilor în scopuri vamale”, unde sunt enumerate condițiile ce urmează a fi respectate la expedierea mărfii pentru cercetare.

Conform pct. 5.1 din Ordinul Serviciului Vamal nr. 199-O din 24 mai 2010, probele prelevate se trimit de către organul vamal la Laboratorul vamal însoțite de următoarele documente: cerere sau ordonanța de efectuare a cercetărilor (expertizei); procesul-verbal de prelevare a probelor de mărfuri; copia declarației vamale, dacă aceasta a fost depusă; copia contractului în baza căruia mărfurile au fost livrate și/sau facturii de marfă din care s-au prelevat probele; copia certificatului de calitate și buletinelor de analiză emise de producător (după caz); copiile altor documente care conțin informații referitoare la caracteristicile, compoziția și utilizarea mărfurilor.

Astfel, de către organul vamal nu au fost prezentate Centrului Republican de Pedologie Aplicată și Centrului Testare și Controlul Calității al SA „Tutun -CTC” actele de însoțire a mărfurilor, fapt confirmat prin scrisoarea SA „Tutun-CTC” nr. 04/66 din 07 februarie 2014, unde ultima indică că la întocmirea actului de expertiză din 17 octombrie 2013 nu a dispus de documentele de proveniență sau de mostrele-etalon ale tutunului prezentat spre cercetare, concluzia fiind luată în baza încercărilor fizico-chimice (f.d. 57, volumul I).

Iar, din scrisoarea Centrului Republican de Pedologie Aplicată nr. 011-69 din 05 februarie 2014 adresată Serviciului Vamal, rezultă că concluziile efectuate în rapoartele de încercări sunt niște concluzii generale la probele de tutun prezentate. Prin determinarea hidraților de carbon și nicotinei a fost dat un răspuns numai asupra calității tutunului, dar nu pentru determinarea tipului, soiului, grupei de apartenență a acestui tutun (f.d. 208, volumul I).

Tot aici este de menționat că la solicitarea recurentei-reclamante, Centrul Republican de Pedologie Aplicată prin scrisoarea nr. 01-11-09 din 21 februarie 2014 i-a comunicat că tutunul de pe tulpină nu a fost inclus în domeniile de activitate, deoarece nu există un document normativ pentru acest tip de produs (f.d. 64, volumul I).

În consecință, ținând cont de circumstanțele constatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că Biroul Vamal Chișinău (în prezent Biroul Vamal Centru) neîntemeiat prin decizia de regularizare nr. 631 din 26 decembrie 2013, a clasificat tutunul la subpoziția tarifară 240120600 „Tutunuri de tip Oriental uscat la soare” și a stabilit SRL „Parșe-Tutun” obligații vamale suplimentare în sumă de 155 912,44 de lei și majorări de întârziere – 3712,78 de lei, în total 159 625,22 de lei, motiv din care decizia de regularizare nr. 631 din 26 decembrie 2013 urmează a fi anulată.

Totodată, acțiunea în partea contestării procesului-verbal de reverificare a declarațiilor vamale nr. 78-R, emis de către Biroul Vamal Chișinău la 26 decembrie 2013, urmează a fi respinsă ca neîntemeiată, deoarece procesul-verbal menționat nu este un act administrativ, întrucât nu produce efecte juridice prin el însăși, fiind un act preparatoriu ce a stat la baza emiterii deciziei de regularizare nr. 631 din 26 decembrie 2013.

Or, conform art. 3 din Legea contenciosului administrativ, obiect al acțiunii în contenciosul administrativ îl constituie actele administrative, cu caracter normativ și individual, prin care este vătămat un drept recunoscut de lege al unei persoane, inclusiv al unui terț, emise de autoritățile publice și autoritățile asimilate acestora în sensul prezentei legi; subdiviziunile autorităților publice; funcționarii din structurile specificate la lit. a) și b). Obiect al acțiunii în contenciosul administrativ poate fi și nesoluționarea în termenul legal a unei cereri referitoare la un drept recunoscut de lege.

Afară de această, instanța de recurs consideră că urmează a fi respinsă ca neîntemeiată și pretenția SRL „Parșe-Tutun” cu privire la încasarea în mod solidar din contul pârâților a penalității de staționare în sumă de 1200 euro, pe care este obligată să o achite transportatorului SRL „Cargo-Partner” pentru reținerea mijlocului de transport la vămuire timp de 12 zile (12 zile *100 euro conform pct. 4.1 din contract), deoarece recurenta-reclamantă nu a probat suportarea prejudiciului.

Conform art. 319 din Codul vamal, organul vamal răspunde pentru prejudiciile cauzate persoanelor și patrimoniului lor prin decizii și acțiuni ilegale sau prin inacțiune, precum și pentru prejudiciile cauzate de colaboratorii vamali și alți angajați ai organului

vamal în exercițiul funcțiunii prin decizii și acțiuni ilegale, prin inacțiune. Prejudiciile sunt reparate în conformitate cu prevederile legislației. Prejudiciile cauzate prin acțiuni legale nu sunt reparabile.

Astfel, la materialele cauzei, SRL „Parșe-Tutun” a anexat ordinul de plată nr. 668 din 27 noiembrie 2013, potrivit căruia recurenta-reclamantă a achitat transportatorului SRL „Cargo-Partner” suma de 47 598,17 lei, cu mențiunea că suma este achitată cu titlu de plată pentru serviciile de transport conform facturii nr. CPK1701341 din 15 noiembrie 2013 (f.d. 182, volumul I).

În ședința de judecată, reprezentantul SRL „Parșe-Tutun” a declarat că suma de 47 598,17 lei a fost achitată pentru serviciile de transport și penalitatea de staționare și în caz de necesitate, va prezenta descifrarea plății, iar de factura nr. CPK1701341 din 15 noiembrie 2013 nu dispune (f.d. 190 verso, 237 verso, volumul I).

Însă, ulterior SRL „Parșe-Tutun” nu a mai prezentat descifrarea plăților efectuate transportatorului, nefiind posibilă stabilirea faptului dacă penalitatea de staționare în mărime de 1200 de euro a fost sau nu achitată SRL „Cargo-Partner”, întrucât conform contractului-comandă de transport nr. 1599 din 02 iulie 2013, costul transportării a fost stabilit în mărime de 21 250 dolari SUA (f.d. 22, volumul I).

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că hotărârile instanțelor ierarhic inferioare au fost pronunțate cu aprecierea arbitrară a probelor, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de SRL „Parșe-Tutun”, a casa integral decizia din 13 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 15 decembrie 2015 a Judecătorei Botanica mun. Chișinău, cu pronunțarea unei hotărâri noi de admitere parțială a acțiunii și anularea deciziei de regularizare nr. 631 din 26 decembrie 2013, emisă de Biroul Vamal Chișinău, în rest acțiunea a respinge ca fiind neîntemeiată.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Parșe-Tutun”.

Se casează integral decizia din 13 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 15 decembrie 2015 a Judecătorei Botanica mun. Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Parșe-Tutun” împotriva Biroului Vamal Centru și Serviciului Vamal al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Centrul Republican de Pedologie Aplicată și Societatea pe Acțiuni „Tutun-CTC”, cu privire la anularea procesului-verbal de reverificare a declarațiilor vamale și a deciziei de regularizare, încasarea penalității de staționare și se pronunță o hotărâre nouă, prin care:

Se admite parțial acțiunea depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Parșe-Tutun” împotriva Biroului Vamal Centru și Serviciului Vamal al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Centrul Republican de Pedologie Aplicată și Societatea pe Acțiuni „Tutun-CTC”, cu privire la anularea procesului-verbal de reverificare a declarațiilor vamale și a deciziei de regularizare, încasarea penalității de staționare.

Se anulează decizia de regularizare nr. 631 din 26 decembrie 2013, emisă de Biroul Vamal Chișinău (în prezent Biroul Vamal Centru), prin care Societății cu Răspundere

Limitată „Parșe-Tutun” i-au fost stabilite obligații vamale suplimentare în sumă de 155 912,44 de lei și majorări de întârziere în sumă de 3712,78 de lei.

În rest, acțiunea Societății cu Răspundere Limitată „Parșe-Tutun” se respinge ca fiind neîntemeiată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Iulia Sîrcu

judecătorii

Dumitru Visternicean

Tamara Chișca-Doneva

Galina Stratulat

Nicolae Craiu